

De leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp Begrotingsbehandeling VWS 2026
Datum 24-2-2026
Ons kenmerk 26.00319/G. Buijs

Geachte leden van de vaste commissie voor VWS,

In de week van 2 maart 2026 behandelt u in de Tweede Kamer de begroting van VWS voor 2026. De universitair medische centra van Nederland, verenigd in UMCNL, delen ter voorbereiding graag enkele aandachtspunten met u. Het toekomstbestendig houden van de zorg vraagt moedige en soms ingrijpende keuzes, die de gezondheid en welvaart van huidige en toekomstige generaties waarborgen. Het is belangrijk om te behouden wat werkt, te versterken wat potentie heeft en te hervormen wat aandacht nodig heeft. In het coalitieakkoord van het nieuwe kabinet worden hiervoor al plannen aangekondigd. Het is belangrijk om niet te wachten met nodige hervormingen, maar nu al bij te sturen op de voorliggende begroting, zodat er geen tijd verloren gaat.

Weerbaarheid en pandemische paraatheid: onder druk in onrustige tijden

In een tijd dat er een toenemend beroep wordt gedaan op de weerbaarheid van onze samenleving, en de effecten van de coronacrisis nog nagalmen, worden in de voorliggende begroting alle middelen voor pandemische paraatheid wegbezuinigd. Dit leidt er zelfs toe dat de minister in de beantwoording van de feitelijke vragen moest stellen: *‘Deze afbouw gaat ten koste van de paraatheid en weerbaarheid van de Nederlandse zorg tegen grootschalige gezondheids crises’ [...] ‘zonder structurele investeringen vallen we terug tot onder het niveau van vóór de COVID-19 pandemie. We zijn dan slechter voorbereid op grootschalige gezondheids crisis en hebben de lessen van de COVID-19 pandemie niet opgevolgd.’*

Op het gebied van weerbaarheid laat de begroting niet de urgentie zien die past bij het huidige tijdsgewricht en de geopolitieke uitdagingen die op ons land afkomen. Ieder modern conflict laat zien hoe cruciaal de rol van zorg is, of het nu gaat om aanvallen op ziekenhuizen of het toegankelijk houden van zorg voor slachtoffers. Zorgpartijen constateren dat er veel wordt gesproken over het voorbereid zijn op militaire en/of hybride conflicten en rampen, maar vooralsnog ontbreekt een duidelijk kader voor de zorg.

Onze oproep:

- *Stuur bij op het voornemen om de middelen voor pandemische paraatheid helemaal weg te bezuinigen, zorg dat we als land beter voorbereid zijn op grootschalige gezondheids crises.*
- *Zorg dat de bezuinigingen op de zorg niet ten koste gaan van de inzet op structurele weerbaarheid, door een duidelijke risicoanalyse te maken in het licht van de voorgenomen bezuinigingen.*
- *Zorg dat er met prioriteit concrete scenario’s worden uitgewerkt in het kader van weerbare zorg (bijv. voor pandemieën, langdurige stroomuitval, cyber/hybride aanval, militair conflict) en maak duidelijk wie daarbij landelijk regie voert. Wanneer ligt de regie bij VWS, wanneer bij, NCTV of Defensie en wat wordt er per scenario concreet verwacht van zorgorganisaties?*
- *Maak meer ruimte voor het versterken van de weerbaarheid van de Nederlandse zorg, bijvoorbeeld door het uitwerken van een concrete werkagenda voor de zorg. De bestaande Coalitie Weerbare Zorg kan daarbij ondersteunen en een verbindende rol spelen tussen VWS en veldpartijen, mits deze voldoende financieel wordt ondersteund.*

Onderzoek en innovatie: onmisbaar voor betere zorg en economisch verdienvermogen

Het rapport Wennink is duidelijk: Biomedische technologie en life sciences moeten focussectoren zijn om onze gezondheidszorg toegankelijk en betaalbaar, en onze economie welvarend te houden. De regionale ecosystemen rondom universitaire medische centra moeten daarbij meer worden gestimuleerd. UMCNL ziet dat er potentie is voor meer samenwerking tussen de traditionele beleidsdomeinen van VWS enerzijds en Economische Zaken (EZ) en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) anderzijds, met als doel om de ontwikkeling en vermarkting van innovaties in medische- en biotechnologie beter te ondersteunen. UMCNL maakt zich zorgen over de aangekondigde bezuiniging op de beschikbaarheidsbijdrage academische zorg (BBAZ). Een belangrijk deel van deze bijdrage wordt gebruikt voor de ontwikkeling van nieuwe technologie en behandelmethodes, waardoor de bezuiniging directe gevolgen heeft voor het economische verdienvermogen dat voortkomt uit deze innovaties. De bezuiniging staat nog niet in deze begroting, maar we roepen u als Kamerlid op om hier scherp op te blijven.

Onze oproep:

- *Hou de beschikbaarheidsbijdrage voor academische zorg in stand, ook in toekomstige begrotingen.*
- *Stuur op een nauwere samenwerking tussen VWS enerzijds en EZ en OCW anderzijds om de ontwikkeling en vermarkting van innovaties in medische- en biotechnologie en life sciences beter te ondersteunen.*

Preventie: hogere ambities, lagere budgetten

Het nieuwe kabinet heeft, terecht, grote ambities op het gebied van preventie. Tegelijk zien we in de voorliggende begroting dat er in de praktijk juist op wordt bezuinigd. Zo wordt het budget voor preventie op meerdere plekken significant verlaagd, en zijn er geen middelen voor een ambitieus, samenhangend plan waarin Gezondheid in alle Beleidsdomeinen (GiaB) centraal staat. De ambities uit het regeerakkoord vragen om een fundamenteel ander uitgavenpatroon dan in de voorliggende begroting wordt voorzien.

Onze oproep:

- *Stuur bij en investeer meer in een samenhangende preventiestrategie waarin GiaB centraal staat.*

Basis op orde in digitalisering

Er zijn hoge verwachtingen van digitale innovaties en toepassing van AI in de zorg. De ontwikkelingen op dat gebied zijn veelbelovend, maar dreigen steeds meer vast te lopen, omdat de basis onvoldoende op orde is. Gegevensuitwisseling en standaardisatie in de zorg worden bemoeilijkt doordat verschillende generieke functies nog niet zijn geïmplementeerd en er onvoldoende middelen beschikbaar zijn voor eenheid van taal. Als de basis niet op orde is kunnen de verwachtingen rondom digitalisering in de zorg niet worden ingelost.

Onze oproep:

- *Oormerk meer middelen specifiek voor het op orde brengen van de basis van digitalisering in de zorg: eenheid van taal.*

Voldoende personeel in de zorg

Er zijn in Nederland onvoldoende mensen om goede zorg te bieden, en dat probleem wordt de komende jaren alleen maar groter. De toegankelijkheid en kwaliteit van onze zorg staat daardoor op het spel. Goed en voldoende zorgpersoneel vraagt om een toekomstgerichte aanpak van het hele opleidingscontinuüm – van instroom tot doorontwikkeling. Daarvoor is een structurele investering in instroom en behoud van personeel nodig. Daarnaast is het belangrijk om te zorgen voor voldoende aanwas van nieuwe zorgprofessionals door de ramingen van het Capaciteitsorgaan, bijvoorbeeld over de instroom voor Geneeskunde, te volgen.

Onze oproep:

- *Volg de adviezen van de raming van het Capaciteitsorgaan op en hou hiermee rekening in de begroting.*
- *Investeer in instroom en behoud van personeel door ruimte voor het stimuleren van werkplezier, professionele ontwikkeling, begeleiding en inzet van technologie.*

Grondig en gedegen werken aan de toekomst van ons zorgstelsel

De toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg staat al jaren onder druk door vergrijzing, een stijgende zorgvraag en toenemende personeelstekorten. We hebben daarom begrip voor de stevige keuzes die het nieuwe kabinet maakt om zorg toegankelijk en betaalbaar te houden, zoals de verhoging van het eigen risico en de versteviging van de ingezette koers van passende (en effectieve) zorg. In de hervorming van het zorgstelsel is het van groot belang om zorgvuldig te opereren. In 2026 zal de Staatscommissie Zorgstelsel worden ingesteld, met als doel verdere aanbevelingen te doen voor een toekomstbestendige en weerbare inrichting van het Nederlandse zorgstelsel. UMCNL vindt dit een positieve ontwikkeling en benadrukt het belang van een grondig, integraal en sterk wetenschappelijk onderbouwd advies. Het is belangrijk om voldoende middelen te reserveren om deze commissie krachtig te kunnen ondersteunen in haar werkzaamheden. Mits goed uitgevoerd ligt er een unieke kans om te komen met een advies dat de toekomst van het Nederlandse zorgstelsel blijvend zal beïnvloeden.

Onze oproep:

- *Reserveer voldoende middelen voor de Staatscommissie Zorgstelsel, zodat deze de werkzaamheden doortastend en gedegen kan uitvoeren. Betrek daarbij de wetenschappelijke kennis van experts op dit vlak, onder andere uit de umc's.*

Ter afsluiting

UMCNL wenst u een constructieve behandeling van de begroting toe. Uiteraard zijn wij altijd bereid deze brief toe te lichten. Voor nadere vragen over deze brief kunt u contact opnemen met Jasmijn Verbeek (06-46927605) of Govert Buijs (06-29687872).

Met vriendelijke groet,

dr. H.J.M.M. Mertens
Voorzitter